

HRVATSKI *glasnik*

XXXII. godina, 43. broj

27. listopada 2022.

cijena 200 Ft

*Pokoj vječni daruj im Gospodine,
i svjetlost vječna svjetlila njima.*

Usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini 3. stranica

„III. susret hrvatskih zborova” 9. stranica

Kuglanje i „Susret ljubitelja folklor” 12. stranica

Na nama je

Iz godine u godinu kad se bliži blagdan Svih svetih, groblja ožive. Čiste se grobovi, nosi se cvijeće i svijeće na posljednja počivališta najbližih. Počivališta u čovjeka izazivaju različite osjećaje, neki ne vole baš odlaziti na njih zbog osjećaja tuge, možda i nekog straha, a neki koji ih posjećuju osjećaju bezgraničan mir i spokoj. U vrijeme djetinjstva ići na groblje na dan Svih svetih bila je neka pustolovina, paliti svijeću u mraku, gledati njezino slabašno svjetlucanje na vjetru (tad su se mogle kupiti samo tradicionalne svijeće, nije bilo plastičnih lampiona) bio je osjećaj nade da smo ipak nadvladali potpuni mrak. Nismo potpuno shvatili značaj posjećivanja pokojnih, a ni to da nekoga tko je nekad živio više nema s nama i da leži u grobu. Važno je bilo to da je ono sićušno svjetlo nekako stvaralo toplinu u nama, a kako su svi palili onu istu malu bijelu svijeću za svoje pokojne, donosili gotovo isto cvijeće iz vlastitog vrta, međusobno davali jedan drugom različito da ukrase grobove svojih pokojnika, osjećala se neka vrsta zajedništva. Osjećalo se to da svi na jednak način skrbe o svojim. Danas već s drukčijim osjećajima idem na groblje, sve više mojih prijatelja, znanaca i rođaka počiva u njemu, uređujem grobove pa me češći boravak na tome mjestu sve više zbližava s pokojnima i, naravno, češće se sjetim i prolaznosti života. Primjećujem i to kako grobovi više nisu jednaki, kao ni svijeće, vijenci ili aranžmani: jedni su napravljeni od mramora, drugi su ostali onako „po starinski“, na jednim je samo nekoliko običnih lampiona, drugi su puni dugotrajnih, na jednim je mali vijenac, na drugima su brojni aranžmani... Svatko se na različit način sjeti svojih pokojnika, na različit način uređuje grobove, ali jedno je sigurno i zajedničko kod svih – a to je davanje počasti, posebice onima koji su nam bili dragi i bliski, davanje zahvala za sve ono što smo od njih dobili za vrijeme njihova života i za odanost, za njihovo prijateljstvo, za sklad koji je vladao među nama. Zajednička je i molitva za smilovanje njihovim dušama. Uz molitvu i sjećanje oni i dalje ostaju dio naše obitelji, a na nama je da slijedimo njihov dobar primjer, da čuvamo njihovu baštinu, njihov jezik, njihovu vjeru i da se molimo za njih.

Beta

Glasnikov tjedan

„Hrvatski glasnik i Medijski centar Croatica odradio je u proteklih mjesec dana lavovski dio posla preko svojih platformi, tiskanog tjednika i društvenog profila, YouTube kanala.“

O važnosti popisa stanovništva za nacionalne manjine ne treba previše razglabati. U Mađarskoj se jedno od najvažnijih političkih manjinskih prava – pravo na iniciranje utemeljenja mjesne narodnosne samouprave – vezuje uz brojke dobivene popisom stanovništva iako je riječ o pitanjima iz upitnika na koja nije obvezno odgovoriti. Da statistička brojka sama po sebi neće nacionalnu zajednicu održati živom niti sačuvati nacionalni identitet i materinski jezik, potpuno je jasno, ali svjesni smo da svjedočimo tomu da je statistička brojka postala domalo alfa i omega mnogih odluka. Brojevi iz popisa neposredno imaju utjecaja na visinu državne potpore za djelovanje krovnih političkih organizacija nacionalnih manjina i institucija čiji su oni osnivači i održavatelji. A utječu i na politička prelagivanja unutar samih narodnosnih zajednica. Čitanja su brojki različita, a njihovo naglašavanje za manjine nije nikada donijelo previše koristi. Znamo mi koliko nas ima. Hrvata. Vidimo se na događaju, u školi, u zajednici. Razgovaramo. Ako netko ne želi pripadati zajednici, to je sloboda izbora.

Važnost popisa stanovništva vodi i naglašava Državni zavod za statistiku i nadležna tijela, ali nitko ne sprečava političke i civilne organizacije manjina, medije i institucije da vode kampanju (naravno, u zakonom određenim okvirima) kojom potiču građane na slobodno i ponosno izjašnjavanje o narodnosti i materinskom jeziku. Kampanju mogu voditi i ja kao pojedinac kojemu je na duši hrvatska priča. Hrvatski glasnik i Medijski centar Croatica odradio je u proteklih mjesec dana lavovski dio posla preko svojih platformi, tiskanog tjednika i društvenog profila, You-

Tube kanala. Manjine su imale veliku priliku nagovoriti članove zajednice da se prijave kao popisivači. U selima neće biti većih problema niti bi trebalo biti iznenađenja u brojkama. Svima je nama jasno, a pogotovo stanovnicima tih sela, tko je pripadnik koje narodnosti, tko govori materinskim jezikom i kako se promijenila demografsko-sociološka struktura stanovnika od popisa 2011. godine. Jasno je koliko ima Hrvata. Gradovi su problem, gradovi u kojima se useljeni pripadnici narodnosti brzo i strelovito asimiliraju jer su izgubili prirodnu narodnosnu sredinu.

Hrvatska državna samouprava po riječima njezina predsjednika u kampanju je ušla s petnaestak videouradaka dužine od jedne minute do minute i pol koji su se širili na Facebooku. Smatra kako će tako doprijeti do većeg broja ljudi. Predsjednik HDS-a naglašava kako je već održan niz foruma po županijama gdje žive Hrvati, gdje su i on i glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj sudjelovali i informirali nazočne o važnosti popisa stanovništva. Glasnogovornik Solga pozvao je građane letkom da ispune upitnik mrežno, a privremeno je u svojem Kabinetu zaposlio i osobu za radnje u vezi s popisom.

Neki svoju kampanju usredotočuju na Facebook, a neki su pobornici kampanje „od vrata do vrata“. Jedno je sigurno – narodnosne zajednice i njihove političke i civilne organizacije kampanju trebaju provoditi kontinuirano, čineći sve što im je po tom pitanju u nadležnosti, kako bi građanima koji prihvaćaju svoju hrvatsku nacionalnu pripadnost to bilo na korist, a ne na štetu. Za to je preostalo još mjesec dana (ove retke pišem 24. listopada, a krajnji je rok 28. studenoga). Nije to ni malo.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Usavršavanje hrvatskih prosvjetnih djelatnika u Zavičaju

U Kulturnom centru i odmaralištu „Zavičaj“ u Vlašićima od 22. do 24. rujna održano je usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra te uz potporu mađarske Vlade. Na usavršavanju je sudjelovalo trideset učitelja i nastavnika iz dvojezičnih škola te ustanova s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. Izuzev podravske regije, na poziv su se odazvali prosvjetni djelatnici iz svih hrvatskih regija. Tijekom trodnevnog programa sudionici su pratili razna predavanja, sudjelovali na oglednim satima, u radionicama, a organizirani su i izleti u obližnje gradove Zadar i Pag.

Po tradiciji na početku svake školske godine (osim za vrijeme pandemije) održava se usavršavanje za prosvjetne djelatnike hrvatskih narodnosnih škola kako bi dobili najaktualnije informacije, odnosno razmotrili razne nejasnoće u vezi s promjenama u aktualnoj školskoj godini. Kako je rekla ravnateljica pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös, program usavršavanja organizatori pokušaju sastaviti tako da dotaknu razne teme, da sudionici imaju vremena i za praktične vježbe, za raspravu, a i za druženja i izlete. Usavršavanje je otvorio predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i pozdravio sve sudionike te im zahvalio na njihovu višegodišnjem radu. Ista-

Upoznavanje s Osnovnom školom Krune Krstića

knuo je značaj narodnosnog odgoja i obrazovanja u cilju očuvanja nacionalne samosvijesti, odnosno narodnosnog jezika i kulture. Prve večeri sudionici su mogli pratiti predavanje znanstvenog suradnika iz Instituta za povijest Centra za humanističke znanosti Mađarske dr. Dinka Šokčevića, a ujedno je predstavljena i njegova knjiga „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“ (koja može služiti kao stručna literatura za poučavanje Narodopisa). Ove godine sudionici usavršavanja mogli su zaviriti u način rada zadarske Osnovne škole Krune Krstića, gdje su sudjelovali na oglednim satima raznih predmeta. Posjet školi koordinirala je profesorica Smiljana Zrilić sa Sveučilišta u Zadru, koja već dugi niz godina surađuje s raznim hrvatskim ustanovama iz Mađarske. Djelatnici škole na čelu s ravnateljicom Jasminom Matešić srdajčno su ih primili, predstavili školu te nakon posjeta nastavi pozvali ih na „marendu“. Zatim je slijedilo razgledavanje grada Zadra i njegovih znamenitosti. Predstavljanje knjige „Rječničko blago i pučka kultura Martinaca“ umirovljenog docenta s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost u Pečuhu dr. Ernesta Barića prosvjetnim djelatnicima raznih regija ponudilo je mogućnost da u nizu dijalekata Hrvata u Mađarskoj upoznaju jedan mjesni govor, odnosno pučku kulturu jednog podravskog mjesta. Izdanje također može poslužiti i u poučavanju Narodopisa, a biti i primjer za obrađivanje raznih pučkih tema pojedinih regija ili hr-

vatskih naselja. Bilo je vremena i za raspravu o knjizi, a i o aktualnim temama s kojima se susreću nastavnici i profesori hrvatskog jezika i književnosti. Kao zimzelena tema opet je na vidjelo došao problem nedostatka suvremenih udžbenika. Ravnateljci su govorili o tome kako se nositi sa štednjom energije, a mnogi su se zanimali i za projekt zapošljavanja nastavnika iz Republike Hrvatske. Radni dan završio je plesačnicom, sudionici iz raznih regija predstavili su narodne plesove svoje regije. Usavršavanja su često i mjesta za razmjenjivanje iskustava učenja po raznim metodama, pronalaženje rješenja za slične probleme, to je uvijek dobro iskustvo za djelatnike iste struke. Predavanje „Učenje, podučavanje (hrvatskog) jezika glavom, srcem i rukom“ profesorice Eszter Tamaskó s Lektorata za mađarski jezik u Rijeci predstavilo je razne pristupe, metode poučavanja jezika i digitalne metode (gifovi, razne aplikacije). Govorila je o tome kako pridobiti učenika da s voljom uči jezik, da se u njemu jača identitet, o tome kako otvarati svijet učenicima i drugo. Bilo je korisno zaviriti i u način kandidiranja projekata za suradnju Programa Erasmus, o čemu je govorila koordinatrica za međunarodne projekte Noemi Pál. Na radionicama su izrađeni konkretni planovi za određene projekte, pa će se možda koja od ustanova kandidirati za projekt Zaklade Tempus. „Kako pustiti korijene u školske klupe“ bio je naslov predavanja magistre Sonje Periškić Pejak iz Hrvatskog vrtića i osnovne škole iz Santova, koja je svoj diplomski rad pisala upravo na tu temu. Pozabavila se tradicionalnim dječjim igrama šokačkih Hrvata. Stare igre sudionici su isprobali na vanjskom prostoru i razgovarali o tome u kojim se prigodama mogu primjenjivati. Naravno, bilo je vremena i za izlet, i to u grad Pag. „Izleti su zapravo i svojevrсна mala nagrada za prosvjetne djelatnike, koji tijekom školske godine doista imaju jako mnogo posla, trebaju dati cijelog sebe u obrazovanje“, rekla je ravnateljica Centra Zsanett Vörös. Na kraju usavršavanja sudionici su ispunili anketne listiće o korisnosti usavršavanja, odnosno dali svoje ideje za nove teme na sljedećim usavršavanjima.

Beta

Po radionicama

VII. Susret narodnosne mladeži

Ove godine od 16. do 18. rujna 2022. u organizaciji Hrvatske državne samouprave na obali jezera Venence u Gárdonyu, u tamošnjoj školi sportova na vodi, održan je VII. Susret narodnosne mladeži. Svaki su put domaćini i glavni organizatori druženja predstavnici neke od trinaest narodnosnih zajednica.

Ivan Gugan, Mladen Andrić, Jozo Solga i Milan Kovač pozdravljaju sudionike

„Svaki je put domaćin jedna manjina, a ovaj je put organizator Hrvatska državna samouprava. Drago mi je što su se mladi Hrvati prijavili na ovaj susret, a vjerujem da su to učinili jer im je važno da budu među svojim, da budu uključeni u različite programe, ali i da upoznaju ostale manjine i kulture i da se druže. Nakon određenog broja godina oni bi možda trebali biti tu kao vodeći članovi naše zajednice i dobro je ako se druže s ostalim manjinama. Program je malo više orijentiran prema hrvatskoj kulturi, prema običajima Hrvata u Mađarskoj, ali naravno da je u nekim dijelovima program usmjeren prema našoj Hrvatskoj”, izjavio nam je predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Na otvorenju susreta nazočio je državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Miklós Soltész, veleposlanik RH dr. sc. Mladen Andrić kao i predstavnik, glasnogovornik Hrvata u mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Inicijativu koja se ove godine održava sedmi put pokrenulo je i financijski podržava Državno tajništvo za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske Vlade okupljajući svaki put putem javnog poziva mladež svih trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

„Kad smo mi bili mladi, puno nam je značilo kad smo se mogli ovako družiti, upoznati druge kulture i narodnosti i zato je važno u ovom razdoblju, kad je dosta napeto oko nas, da se mladi druže, da upoznaju jedni druge. Među njima možda ima onih koji će biti budući predstavnici manjina, voditelji institucija, direktori škola itd.”, istaknuo je državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Miklós Soltész.

Na susretu je sudjelovalo oko 80 mladih različitih nacionalnosti iz Mađarske. Tijekom trodnevnog programa mladi su svojim iskustvima mogli pokazati pripadnost narodnosnoj zajednici.

Kako je izjavio predsjednik Odbora za mladež i šport HDS-a Milan Kovač, na susretu je bilo trideset mladih Hrvata, a neke su morali i odbiti.

„Jako mi je drago što mogu ove godine sudjelovati na forumu jer, kako svi kažu, na mladima je budućnost. Jako je lijepo vidjeti mlade koji dođu ovdje da se druže, drago mi je što sam sa svojim pub kvizom mogao i sam dodati nešto ovom forumu.”

A evo koji su bili kriteriji za sudjelovanje na susretu: „Pazili smo na to da bude mladih iz svih regija, sve uz blisku suradnju s predsjednikom HDS-a. Pregledali smo sve prijave koje su trebali biti poslani do određenog roka zbog organizacije. Sudionici su trebali imati od 16 do 35 godina. Onda smo zvali mlade ljude koji su bili aktivni u našoj hrvatskoj samoupravi. Kad god smo imali neke programe, oni su se rado odazvali na naš poziv. Imali su prednost i oni koji su prijašnjih godina bili aktivni na ovom forumu. Zbog ograničenja broja sudionika koji su se trebali smjestiti u ovom mjestu morali smo neke mlade i odbiti. Ali drago mi je da su se mladi prijavili u ovako velikom broju.”

Od 13 narodnosti u Mađarskoj na forumu je bilo predstavnika 10 njih.

30 Hrvata koji su predstavili našu narodnost u Gárdonyu bili su: Apolka Bodó, István Bolvári, Rejjan Dalipi, Kinga Deniza Dancs, József Kristóf Dervár, Árpád Hajdu, Zoltán Hajdu, Anna Haklits, Danica Handler, Márkó Handler, Evelin Holler, Vivien Jakab, Adrienn Kovácsévics, Attila Kristóf, Laura Papp, Mátyás Pavlinek, Kata Radák, Márk Rhorer, Anett Sándor, Róbert Skrapitsm Anna Škrilin, Maja Škrilin Anna Standovár, Barbara Anna Szabó, Blanka Mária Szabó, Szlavern Szabó, Leon Tadijanov, Zorica Anna Timár, Lelle Silla TomszerMartin Vétrin – Szolga.

Tijekom susreta sudionici su imali različite programe: pub kviz (da se vidi što ostale manjine znaju o Hrvatskoj), koncert grupe „Koprive” (na kojemu su sudionici zajedno plesali različite plesove narodnosti predstavnika na susretu, ali i pjevali i učili pjesme na različitim jezicima), narodnosni sajam na kojemu su svi sudionici prigodnom izložbom na štandovima predstavili svoju narodnost, pa tako i Hrvati. Slijedilo je predstavljanje programa Narodnosne pedagoške stipendije te razgovor na temu „Značaj vjere u životu narodnosnih zajednica”. Uslijedili su programi zajednica, a poslije večere i hrvatska plesačnica s orkestrom „Vizin” i Vesnom Velin.

Neda Maretić

Dio sudionika

Mađarsko-hrvatski forum rektora

Na Sveučilištu u Pečuhu 22. rujna održana je I. mađarsko-hrvatska rektorska konferencija. Suradnja mađarskih i hrvatskih sveučilišta jest plodna, ali mnoge mogućnosti nisu istražene ni iskorištene. Dvadesetak rektora i izlagača predstavilo je svoje područje djelovanja. Među izlagačima bio je i voditelj Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu dr. sc. Stjepan Blažetin, koji je predstavio Odsjek ukazavši na važnost njegova postojanja i važnost studija za hrvatsku narodnost u Mađarskoj.

Među nazočnima bili su predsjednik Mađarske rektorske konferencije i ujedno rektor Sveučilišta Loránd Eötvös László Borhy te rektor Sveučilišta u Pečuhu Attila Miseta, a posebno su pozdravili rektora Sveučilišta u Zagrebu Damira Borasa, koji je vodio Rektorski zbor RH. Na susretu je bilo riječi o bilateralnoj

suradnji, narodnosnim pitanjima (posebice narodnosnim studijima) i mogućnostima razvijanja suradnje te planovima za budućnost. Na susretu su bili predstavnici dvadesetak što mađarskih što hrvatskih sveučilišta.

Predsjednik Mađarske rektorske konferencije, rektor ELTE-a László Borhy, izjavio je kako je cilj susreta produbiti postojeće odnose te izgraditi nove odnose s nekoliko sveučilišta, i to u području znanosti, obrazovanja i usavršavanja. Susret je i prilika da se sveučilišta približe. Mađarski rektorski zbor uključuje 64 viso-

koškolske ustanove, a žele uspostaviti odnose s članovima Rektorskog zbora RH.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu i voditelj hrvatskog izaslanstva Damir Boras istaknuo je kako susret nije bio bez presedana te da se održavaju dobri odnosi s mađarskim sveučilištima, uključujući i PTE. Dodao je kako od ovoga susreta očekuje kontinuirano širenje odnosa na temelju dogovora dvaju rektorskih zborova. Prema riječima Damira Borasa, odnosi su dviju zemalja dobri – bilo da je riječ o gospodarskoj suradnji ili suradnji na području kulture ili obrazovanja. Manjine igraju važnu ulogu u povezivanju obju zemalja.

Branka Pavić Blažetin

OBAVIJEST

Na mrežnim stranicama HDS-a www.horvatok.hu 18. listopada objavljena je obavijest u kojoj je predsjednik HDS-a Ivan Gugan podsjetio na mogućnost dostavljanja prijedloga za sastavljanje Plana rada Hrvatske državne samouprave prema točki 14. Pravilnika o organizaciji i radu: „Pismene prijedloge za Plan rada mogu dostaviti zastupnici, odbori, voditelj Ureda, voditelji ustanova, organizacije koje je osnovala i kojima je održavatelj samouprava i hrvatske udruge registrirane u Mađarskoj do 31. listopada 2022. godine.”

Pismeni se prijedlozi mogu poslati na e-adresu HDS-a hds@horvatok.hu. Uz objavu poziva na službenim mrežnim stranicama HDS je obavijest dostavio i članovima Skupštine Hrvatske državne samouprave te voditeljima ustanova i poduzeća HDS-a.

(Izvor: horvatok.hu)

Predstavljena kulturna baština bunjevačkih Hrvata

„Bunjevci bez granica“ ponovno u Tavankutu

Susret pod nazivom „Bunjevci bez granica“ okuplja udruge bunjevačkih Hrvata iz Srbije i Mađarske, a ove godine održan je u Tavankutu. Bio je ovo njihov peti susret, a prvi nakon dvogodišnje stanke zbog pandemije koronavirusne bolesti. Prvi susret „Bunjevci bez granica“ održan je 2016. u Tavankutu, a svake godine održava se u drugom mjestu. Dva puta održan je i u Mađarskoj: 2017. u Gari i 2019. u Aljmašu.

U okviru ovogodišnjeg susreta organizirano je druženje i radni sastanak, a središnji događaj bio je nastup udruga koje su u mjesnom Domu kulture predstavile dio zajedničke bogate baštine – plesove, glazbu, nošnju i bunjevačku ikavicu.

U programu su sudjelovali domaći HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, HKC „Bunjevačko kolo“, HGU „Festival bunjevački pisma“ i Hrvatska čitaonica iz Subotice, HKPD „Đurđin“ iz Đurđina, HBKUD „Lemeš“ iz Lemeša, a iz Mađarske Hrvatska samouprava Aljmaša i KUD „Zora“ te Hrvatska samouprava i Pjevački zbor iz Kačmara. Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ predstavila se izložbom „Ris“.

Priredba je održana u organizaciji Cro-fonda, HKPD-a „Matija Gubec“ i Hrvatskog nacionalnog vijeća te uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU-a „Hrvatska riječ“. Pokrovitelj je bio Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

„Znamo tko smo, znamo tko su nam bili predci, znamo za fra-njevce Bosne srebrene 18. stoljeća, znamo za preporoditelje

Tomislav Žigmanov i Ivan Gugan

Foto: NADA SUDAREVIĆ

Pjevački zbor iz Kačmara

KUD „Zora“ iz Aljmaša

predvođene biskupom Antunovićem, za vrle kulturne i crkvene pregaoce na koje podsjećamo i u našoj kampanji 'Znam tko sam'. Bunjevci su integralni dio hrvatskoga naroda, bunjevačka ikavica jedan je od dijalekata hrvatskoga jezika, a po vjeroispovijedi članovi smo rimokatoličke Crkve. Stoga u popisu stanovništva recimo to i budimo svjedoci onoga što su naši predci znali, što su svjedočili, nekad uzništvom, a nekad i žrtvom”, kazao je uz predsjednik Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov istaknuvši kako ova manifestacija povezuje, a to zajedništvo obogaćuje i oplemenjuje sunarodnjake koje je 1921. razdvojila državna granica.

Susretu bunjevačkih Hrvata u Tavankutu nazočio je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, koji je uz ostalo naglasio: „Povezuje nas ista kultura, isti običaji, isti jezik. Granica sprječava naš svakodnevni kontakt, ali ovakve manifestacije prilika su da se družimo, da pomognemo jedni drugima, a osim kulturnog amaterizma postoji i mogućnost povezivanja i preko projekata i EU fondova. Budite ponosni što ste Hrvati i Hrvatice, izjasnite se tako i na popisu, jer nas na to obvezuju naši predci, ali i naša djeca.”

Budući da je i u Srbiji i u Mađarskoj u listopadu popis stanovništva, bila jer ovo dobra prilika za poziv na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti hrvatskomu narodu i katoličkoj vjeri.

S. B.

XI. Hrvatski dan u Birjanu

Nekad naselje koje su većinom naseljavali šokački Hrvati krenulo je krajem 90-ih godina 20. stoljeća nepovratno na put asimilacije te je ostalo tek nekoliko obitelji koje su sačuvali vezu s hrvatskim korijenima i nekoliko starica koje su divanile šokački. Vrijeme neumorno teče, a s njim dolaze i godine koje odnose naše drage ljude.

Prije nešto više od desetak godina u Birjan se doselila jedna Hrvatica podrijetlom iz Gare koja je i maturirala u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže. Došla je s mužem i kćerima, a nakon što su život započeli u Pečuhu, odlučili su osnovati dom u Birjanu. Donijela je sa sobom „novu energiju“ koja je pokrenule neke ljude, podsjetivši ih koliko su važni korijeni. Ta ista Hrvatica sa svojom malom obitelji uz Birjan je čvrsto vezala i svoju užu rodbinu i nekolicinu prijatelja. Nastala je jezgra ljudi oko koje su se počeli okupljati simpatizeri te nove hrvatske priče, Birjanci koji su imali i oni koji su potražili i traže svoje šokačkohrvatske korijene i njihovi simpatizeri. Utemeljena je Hrvatska samouprava, a 2010. Hrvatska plesna skupina. Mnogi iz te plesne skupine danas su temelj Folklornog ansambla „Baranja“ ili obrnuto. Jedna članica Birjankinja maturirala je u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže, gdje danas radi kao učiteljica. I tako se kolo vrti, okreće, pokazuje kako ponekad i pomalo kao feniks znamo podići glavu iz žirovog pijeska koji guta u žrvnju asimilacije. I nitko pridošlicama ne prigovara što nisu iz Birjana, raduju se Birjanci što su tu, što obogaćuju svojim radom selo i seosku zajednicu – malu, ali postojeću hrvatsku zajednicu. A oni se ponose bunjevačkim, hrvatskim podrijetlom, kao i njihova djeca koja odrastaju kao Bunjevci u Birjanu.

A dokaz je vitalnosti i nedavno priređen XI. Hrvatski dan u Birjanu. Organizatori Dana bili su zastupnici Hrvatske sa-

Svetu misu župnik župe Pécs – Gyárváros Norbert Nagy

KUD KUD-a „Mohač“ iz Mohača

mouprave Birjana i članovi Hrvatske plesne grupe Birjana.

Dan je započeo okupljanjem u mjesnom domu kulture, gdje je i služena sveta misa na hrvatskom jeziku koju je služio

župnik župe Pécs – Gyárváros Norbert Nagy, a pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae iz Pečuha.

Nakon svete mise slijedio je kulturni program. Nastupili su plesači i svirci KUD-a „Mohač“ iz Mohača, Orkestar „Čefa“, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae i domaćini: Hrvatska plesna skupina iz Birjana.

Organizatori su se pobrinuli kako bi svi sudionici programa i posjetitelji uživali u njihovu gostoprimstvu te su ih počastili večerom koju je i ovoga puta skuhaio vrtni kuhar Tibor Murinji, otac predsjednice Hrvatske samouprave Birjana Milice Sörös Murinji. Kažu kako je gulaš od pjevtla bio za carski stol. Nije izostao ni večernji bal uz svirku Orkestra „Baranja“. Kažu mi da je trajao, kako to obično biva u Birjanu, do rane zore.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska plesna skupina Birjana

Obnovljena velika dvorana kulturnoga doma u Kemlji

Potpisan sporazum o partnerstvu Časni gradjan Kemlje povjesničar dr. Imre Ress

Kulturni dom u Kemlji prikdan je na hasnovanje kemljanskom stanovničtvu 20. augustuša 1974. ljeta. Sazidanje je na sebe zela poljoprivredna zadruga Rákóczi, naravno s ponudami i dobrovoljnim djeli samih Kemljancev, s tim ciljem da to bude stalno mjesto za kulturu i zabavu. U ono vrime, moremo reći, u modernoj zgradi zainteresirani su našli kino, knjižnicu, hiže za razne klube i urede polag kafića. Na ovom području u cijeloj okolici ov je bio najveći dom, gustokrat je tako bio domaćin i državnom spravišču seoskih igrokazačev, a i na ovom se je mjestu onda osnovala kazališna grupa.

Na svečevanje obnovljene velike dvorane početkom septembra bili su pozvani i bivši ravnatelji doma, ki su jednako čuda djelali na istraživanju seoskih vridnosti, na osnivanju tamburaškoga sastava, pokrenuli ponovo igrakazanje u selu i dali perspektivu 1992. ljeta za prvu emisiju seoske televizije, rekla je načelnica Gizella Eller. Ljeta 2013. došlo je do pregradnje zgrade, na mjesto kafića simo se je doselio općinski ured. Novi krov i novi izgled izvan je obrnuo obraz ove javne zgrade, u originalnom obliku ostala je samo velika dvorana, čija je obnova jur jako bila aktualna. Seoska samouprava našla je lani k ovoj investiciji financijskoga zviranjka od 25 milijun Ft, a dodala je još 11 milijun Ft za obnovljenje. Modernizirane su stijene, obnovljene parkete, stari firongi dobili su novi stil, upeljana je klimatizacija što je najednoč riješilo grijanje, hladenje i izluftanje prostorije. Konektori, novi lampaši, pozornica je dobila svitlinsku

Slavlje u obnovljenoj dvorani

Časni gradjan Kemlje dr. Imre Ress s načelnicom Gizellom Eller

i zvučnu tehniku zahvaljujući potpori od sedam milijun Ft Ministarstva unutarnjih poslova, a cijelu je obnovu sprovedjala kamera. Tako je napravljen kratki film Žofije Tomašić ki je ovput i predstavljen o cijelom procesu obnove. Na službenoj predaji pantliku obnovljene dvorane prericali su išpan Jursko-mošonsko-šopronske županije Sándor Széles i predsjednik županijske skupščine Zoltán Németh. U kulturnom programu nastupali su ugarski zbor, hrvatski zbor „Mali Dunaj” i KUD „Konoplje”. Ovom prilikom potpisan je i sporazum o partnerstvu i suradnji med selom Kemlja i gradom Gabčikovo (Bős) u Slovačkoj. Dokument su potpisali gradonačelnik Iván Fenes i načelnica Kemlje Gizella

Eller. Prijateljstvo se je začelo 2010. ljeta s upoznavanjem ognjobrancelv ki su medjusobno sudjelovali na razni priredba, stručni vježba i prijateljski sastanki. Za uspješnom suradnjom spoznali su se i jačkari i danas je kemljanskim društvam, izletnikom i klubom gustokrat putni cilj Bős. Lipa gesta bila je da su žene fajbe-garice u Bósu sašile kopiju 130-ljetne kemljanske ognjobrancelv zastave, a izdana je i knjiga i kalendar o skupni vridnosti dvih naselj. Potom je otvorena izložba Angelike Mészáros iz Bósa i kemljanskoga fotografa Balázsa Talpasa. Za dugoljetnom pauzom titula „Časnoga gradjana Kemlje” dodijeljena je dr. Imriju Ressu, doktoru znanosti povijesti, a o njemu je govorio dr. József Horváth. Slavljenik je uz ostalo djelao sedam ljet dugo u Bečkom državnom arhivu, njegove publikacije na stranjski jeziki (oko sto) moru se štati na nimškom, engleskom, francuskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Autor je brojnih knjig ke se bavu poviješču, ali uz ogromno znanje rodno selo još i dandanas istražuje i s velikom ljubavlju govori o svojoj Kemlji, kamo se želji i najzad seliti.

Tiho

Foto: Angelika Mészáros
i Balázs Talpas

Trenutak za pjesmu

Stari japa

Nas Hrvate s dijaspore
Tudji duh zatapa;
Naše kraje, naše gore
Već ne kaže mapa.
Pero staro na zapore
Još mi jačke sklapa,
Sada mudre, sada nore,
Kot dosigne sapa;
Curkom curit već ne more,
Neka ada kapa!
Glejte lice i nabore:
Jur sam stari japa,
Pliš kot vrba sva prez kore
Je na glavi kapa.

Mate Meršić Miloradić

Susret hrvatskih zborova

U organizaciji Hrvatske samouprave Harkanja u Harkanju je održan „III. susret hrvatskih zborova“. Susret je održan u sportskoj dvorani Osnovne škole „Pál Kitaibel“. Na susretu su sudjelovali sljedeći zborovi: ŽPZ „Snaše“ iz Pogana, Izvorni pjevački zbor „Dušnok“, Mješoviti zbor „Ružice“ iz Kalače, Zbor očuvanja narodnih pjesama iz Fičehaza („Hagyományörzö Nép dalkör“), zbor KUD-a „Mohač“, Zbor „Karašica“ iz Katolja, Zbor „Biser“ iz Kozara, Ženski pjevački zbor iz Kačmara, Zbor KUD-a „Ladislav Matušek“ iz Kuginja, Zbor „Jorgovani“ iz Erčina, Zbor „Komšije“ iz Tukulje, „Hrvatski zbor“ iz Kaniže, Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. Zborovi koji su sudjelovali na susretu mogli su za svoj nastup izabrati tri pjesme i trebali su biti odjeveni u narodnu nošnju svojeg kraja. Prigodnim riječima nazočnima su se obratili generalni konzul Drago Horvat te dogradonačelnica Harkanja Éva Dávid Hosszú, koja je izrazila radost što Harkanj može biti domaćinom tog važnog događanja. Dodala je kako je Mješoviti zbor harkanjskih Hrvata aktivan dionik svih kulturnih događanja u gradu i kako se gradsko vodstvo njime ponosi. Iskorištila je priliku i čestitala zboru na 20. obljetnici utemeljenja i djelovanja.

Zbor KUD-a „Mohač“

ŽPZ „Snaše“ iz Pogana

Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja

Izvorni pjevački zbor „Dušnok“

Zbor „Jorgovani“ iz Erčina

Mješoviti zbor „Ružice“ iz Kalače

„Dvjestotinjak sudionika provelo je nezaboravan dan u druženju“, reče nam dopredsjednica Hrvatske samouprave Harkanja i glavna organizatorica susreta Đurđa Geošić Radosnai, koja je posebno zahvalila ravnatelju Osnovne škole „Pál Kitaibel“ Norbertu Ignáczu što je izišao u susret organizatorima i dao školske prostore na korištenje za III. susret hrvatskih zborova.

Nakon susreta sudionici su sudjelovali na zajedničkoj večeri te druženju uz pjesmu i svirku do kasnih sati.

Program je ostvaren uz potporu državnog tajništva za vjerske i narodnosne odnose i Fonda „Gábor Bethlen“, Hrvatske samouprave županije Baranja te Hrvatske samouprave Harkanja.

Branka Pavić Blažetin

Svi sudionici „III. susret hrvatskih zborova“ u Harkanju

Sveta misa u povodu Dana Hrvatskoga sabora

U povodu obilježavanja Dana Hrvatskoga sabora u budimpeštanskoj crkvi Rana sv. Franje održana je sveta misa na hrvatskom jeziku. Misu je predvodio hrvatski franjevac iz Mađarske fra Vencel Tóth, a nazočnima se obratio i veleposlanik Republike Hrvatske dr. sc. Mladen Andrić. Svetu misu organizirale su hrvatske samouprave Čepela i XVI. okruga u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Mađarskoj.

Neda Maretić

Izložba Josipe Krolo u Budimpešti

U organizaciji Zaklade „Dr. Éva Kahán” u galeriji Kahán Art u Budimpešti otvorena je izložba splitske umjetnice Josipe Krolo pod nazivom „Postsezona”. Pozdravni je govor održao veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić, a uvodni govor povjesničarka Eszter Molnár. „Postsezonska serija slika bavi se gentrificacijom mog rodnog Splita u Hrvatskoj kao posljedicom postkonfliktnih privatizacijskih zločina nakon raspada Jugoslavije nakon potpunog oslanjanja na tercijarni sektor gospodarstva – turizam”, izjavila je Josipa Krolo. Serija izložena u Kahan Art Spaceu sastoji se od sedam diptiha, tj. 14 slika. Može se pogledati i snimka „Postsezona”, koja prati Josipu Krolo po njezinu kućnom ateljeu i lokacijama koje su je inspirirale. Izložba je dostupna javnosti do 29. listopada.

Neda Maretić

Hrvati u Mađarskoj na misi naroda u Budimpešti

U bazilici sv. Stjepana u Budimpešti je 1. listopada održana misa naroda za strane katoličke misije i njihove vjernike u području Ostrogonsko-budimpeštanske nadbiskupije pod pokroviteljstvom nadbiskupa i kardinala dr. Pétera Erdőa. Misno slavlje predvodio je biskup Ferenc Cserháti, a koncelebrirao je i hrvatski franjevac iz Mađarske fra Vencel Tóth, koji služi mise na hrvatskom jeziku u Budimpešti. Dio molitve vjernika pročitana je i na hrvatskom jeziku. Svečanost je započela unošenjem zastava naroda, među kojima se nalazila i zastava Republike Hrvatske. Događaju je nazočio i veleposlanik RH dr. sc. Mladen Andrić sa svojim suradnicima. Na misi su bile i sestre karmelićanke.

Neda Maretić

Generalna sjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Vince Hergović i nadalje na čelu DGHU-a

U Hrvatskom Židanu 21. septembra održana je ovoljetna generalna sjednica krovne organizacije Gradišćancev. Predsjednik Vince Hergović po slijedećem dnevnom redu pozvao je članstvo: Izvješće o programi prošloga ljeta, Financijalno izvješće minuloga perioda, Programi za aktualno ljeto i Materijalno stanje DGHU-a ter Donošenje odluke o povećanju svote članarine.

Na dan sjednice pozivu su se odazvali četrdeset i četiri kotrigr, iako je njev broj sve skupa 128. Zato je predsjednik Vince Hergović izglasio da skupščina nije u stanju odlučiti ter naredjuje jednu uru pauzu za kom je ponovo skupapozvana sjednica. U medjuvrimenu došla je još jedna osoba, tako je bio krajnji broj nazočnih 45. Na peljanje zapisnika predložena je Mirjana Šteiner, a za vridnovanje zapisnika Karol Meršić i Gabor Čizmazia. Pred dnevnim redom javila se je Marijana Pajrić s pitanjem kako da mandat društvenoga predsjedništva još vik dura. Vince Hergović u svojem odgovoru naglasio je da je lani na petrovskoj sjednici odlučeno da predsjedništvo mora dalje nositi još jedan ciklus, ali ljetos se išče agilni človik ki bi mogao prikzeti i dirigriranje Društva, a i tradicionalne programe. Po petrovskom zapisniku na sudu podužen je mandat predsjedništva do 25. septembra 2026. ljeta. „Tako smo mislili da smo morali naticanja napisati za programe, iz toga predvidjeni su još samo bizonjska hrvatska gala i adventski koncert i onda na početku dojdućega ljeta na sjednici predložit ćemo naše skupno otpovidanje, a ja osobno odstupit ću od ove svoje funkcije“, naglasio je predsjednik. Pod prvom točkom dnevnoga reda peljač Društva nabrojio je djelatnosti 2021. ljeta – u majušu skupno „Shodišće Krvave suze točećoj Mariji u Juru“, 14. augustuša „Shodišće k Putujućoj Celjanskoj Mariji u Celindof“, 21. septembra ogromno svečevanje „30. obljetnice DGHU-a“ u Petrovom Selu. Hrvatske maše organizirane su u ti naselji, kade nij' hrvatskoga duhovnika. Nažalost, županijski adventski koncert nije priredjen u Sambotelu 5. decembra zbog pandemije. Izvješće je jednoglasno primljeno. Pod drugom točkom dnevnoga reda o financiji prošloga ljeta rečeno je kako je štarzna svota bila 1 834 558 Ft. Dohotki su bili na naticanji 4 403 jezero Ft, a po programi i vandavanji ljeto je zatvoreno s 966 jezero Ft. Financijalni izvješćaj takaj odobren je jednoglasno. Pod trećom točkom dnevnoga reda spomenuti su jur održani programi: „Shodišće k Putujućoj Celjanskoj Mariji u Pandrof“, „Željeznožupanijski folklorni festival u Nardi“, „Bizonjska folklorna gala“ i, ako pandemija dopušća, ljetos bi ponovo skupa svečevali advent na koncertu u Sambotelu. Predlogi su primljeni. Što naliže financijsku stran spomenutih priredab, ljeto je započeto s 966 000 Ft, a na naticanji na shodišće dobiveno je 300 000 Ft, za nardarski kulturni festival 600 000 Ft, za bizonjski Dan Gradišća 400 000 Ft, na društveno funkcioniranje potrošeno je 360 000 Ft. I izvješćaji o planirani programi i pinezi jednako su primljeni. Donesena je još odluka o članarini, ka je zdignuta od 500 Ft na 1000 Ft po peršoni na jedno ljeto. Pod točkom Razno u ime Hrvatske samouprave Željezne županije Rajmund Filipović predložio je da se obnavlja tradicija dičjega

Tajnica Mirjana Šteiner, predsjednik Vince Hergović i potpredsjednik Štefan Kolosar

tamburaškoga i folklornoga festivala „Cvrčak“, k tomu je prosio pomoć od društav i škol. Franjo Grubić prosio je neka bude svako ljeto jedna lišta programov, ka se onda dodiljuje selam da svi znaju za pojedine priredbe i programe. Joško Tolnai iskao je odobrenje da sjednice budu u ranije ure dana, ali njegov predlog veljek je odrinut s tim da člani ki djelaju nisu u stanju prlje zajti na sjednice. Pokidob nije bilo drugih pitanj i predlogov, ovoljetna je generalna sjednica bila zatvorena.

Kotrigr iz svakoga kuta Gradišća

Tiho

Kuglanje i „Susret ljubitelja folkloru”

Hrvatska samouprava Barča i KUD „Podravina” pozvali su zainteresirane na kuglanje i nakon toga na priredbu „Susret ljubitelja folkloru” 8. listopada 2022. u Barču. Kuglanje je počelo u ranim poslijepodnevnim satima u gostionici „Gurító”. Nakon dolaska slijedila je registracija i formiranje tročlanih muških i ženska ekipa iz svakog podravskog naselja. Kulturni program pod nazivom „Susret ljubitelja folkloru” održan je u auli gimnazije „Széchényi Ferenc”, a nakon toga slijedilo je druženje. Program je ostvaren uz potporu Hrvatske samouprave grada Barča, Hrvatske samouprave županije Šomođ, Zajednice podravskih Hrvata i mađarske Vlade.

Predsjednica Hrvatske samouprave Barča Jelena Maćok Čende i predsjednik KUD-a „Podravina” Zoltán Solga te zastupnici i članovi KUD-a imali su pune ruke posla. Na tradicionalnoj listopadskoj priredbi hrvatske zajednice grada Barča okupio se velik broj ljudi.

Nakon otvaranja natjecanja u kuglanju kojem je nazočio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga slijedilo je uzbudljivo i veselo natjecanje uz šalu i viceve, kako i doliči veseljacima iz Podravine.

U kuglanju se natjecalo deset ženskih ekipa: iz Izvara, Bojeva, Rasinje, Potonje, Lukovišća, Kukinja, Dombola, Novog Sela te dvije iz Barča. Najbolja ekipa sa 143 oborena čunja bila je ekipa „Trillák” iz Izvara, druga sa 141 oborenim čunjem barčanska ekipa „3 Grácia”, a treće mjesto pripalo je ekipi iz Bojeva sa 138 srušenih čunjeva. Najviše čunjeva, 62, oborila je članica ekipe „Heressznyi virágszálak” iz Rasinje Ágnes Horváth, a najmanje čunjeva, 7, oborila je Zoltánné Hajdú iz lukoviške ekipe „Lakócsai lányok” te je dobila Citromdíj. Posebnu nagradu dobila je dječja ekipa iz Barča „Csini csajok”.

U kuglanju se natjecalo i jedanaest muških ekipa: iz Lukovišća, Bojeva, Izvara, Rasinje, Novog Sela, ekipa JGDŽ, iz Kukinja, Dombola, dvije ekipe iz Pečuha te dvije iz Barča. Lukoviška ekipa „Lakócsai fiúk” osvojila je prvo mjesto s oborena 172 čunja, a bojevska ekipa „Bolhói suhancok” drugo mjesto s oborenim 161 čunjem. Nakon doigravanja treće mjesto pripalo je barčanskoj ekipi „Zlatne Ruke” sa 154 + 41 srušena čunja, dok je izvarska ekipa „TRI K” srušila 154 + 27 čunjeva. Najviše čunjeva među muškima srušio je Zoltán Hajdú (69), dok je najmanje čunjeva i nagradu Citromdíj dobio kuglač iz Barča Özséb Haász sa srušenih 15 čunjeva.

U sklopu folklornog programa „Susret ljubitelja folkloru” u večernjim satima mnogobrojnoj publici predstavio se kukinjski KUD „Ladislav Matušek”. Plesači i svirci posebno su oduševili gledatelje podravskim igrama. Zatim je slijedila zabava uz Orkestar „Misija VIT”.

Branka Pavić Blažetin

Cure iz Izvara

Bilo je i Citromdíja

Najmlađi

Brojni navijači

Cure iz Barča

Ekipa iz Bojeva

Najbolja je bila ekipa Lukovišća

FOTO: ORGANIZATORI

Mala stranica

Jesen je prekrasna – uživajte u njezinoj ljepoti!

Jesen je idealna za aktivnosti od kojih će nam živnuti i tijelo i duh

• Provedite dan u šumi ili parku

Opadanje lišća s drveća i njihovo mijenjanje boja uči nas važnoj životnoj lekciji – dobro je otpustiti ono loše i prigriliti promjene. Dan proveden u takvom prirodnom okruženju, pokazat će vam koliko su važne male stvari i koliko se ljepote krije u svakodnevici, ujedno ćete udisati svjež zrak, možete sakupljati plodove, lišće.

• Uredite dom bojama jeseni

Lišće u nijansama žute i crvene boje, bundeve, jabuke, dunja, grančice, žirevi, kesteni – svi oni mogu biti dekorativni elementi baš svakog doma, a ne koštaju ništa. Dovoljno je prošetaťi prirodom. Tome možete pridodati i dekorativne svijeće i jastučiće u toplim bojama jeseni.

• Ispecite domaće kekse

Još su neki dani topli, ali večeri su itekako hladnije. No upravo su one savršene za to da se smjestite u toplu kuhinju i pečete omiljeni kolač ili keks.

• Napravite Pumpkin Spice Latte

Jesen ne bi bila jesen da nije sve popularnijih jela, ali i napitaka od bundeve. Posljednjih nekoliko godina slastičarnice nude popularni Pumpkin Spice Latte, no možete ga napraviti i sami kod kuće. Iako je to nešto zahtjevnija opcija, okus će vas oduševiti.

• Pogledajte prave jesenske filmove

Osjećaje koji nas preplave kada drveće počinje gubiti svoje lišće, kada se mijenja čitava priroda i kada počinju neka nova razdoblja u našim životima uhvatili su i neki od najromantičnijih filmova. Putujte i s njima u jesensku idilu.

Dopunite jesensku pjesmicu.

Za pametne i pametnice

JESEN NA PUTU

Obukla je jesen _____

i krenula na dalek put.

Spremila je u svoj ruksak
jedan mali kišni _____.

Ponijela je novi kist

da oboji svaki _____.

Još u svaki džep sa strane

Pokoji joj kesten _____.

A u svojoj zlatnoj kosi

Miris dunja ona _____.

Ksenija Grozdanić

Olimpijski prvak posjetio HOŠIG

Dana 14. rujna olimpijski prvak u boksu György Gedó, živa legenda, posjetio je mališane u HOŠIG-ovu vrtiću. György Gedó sudjelovao je na četirima olimpijskim igrama, a 1972. u Münchenu je osvojio zlatnu medalju, iste godine kad je i legenda hrvatskog boksa Mate Parlov postao olimpijski prvak. Mate i György bili su veliki prijatelji i često su se družili na velikim sportskim natjecanjima. György je pričao HOŠIG-ovim mališanima o važnosti i potrebi bavljenja sportom još od malih nogu. Na kraju druženja obećao je da će ih ponovno posjetiti i nastaviti ugodno i zanimljivo druženje.

Zajedničko brendiranje Pomurja i Podravine

Projekt reVITALize „Vinski folklor kao povijesni identitet Podravine i Pomurja“ u okviru Interreg V–A programa, usmjeren na brendiranje i promociju prekogranične regije, završen je 30. rujna, ali programi se nastavljaju u cilju održivosti provedenoga. Nositelj europskog projekta bio je Grad Koprivnica, a projektni partneri bili su Muzej grada Koprivnice i Nefitno poduzeće „Mura és vidéke“ sa sjedištem u Serdahelu. Ukupna je vrijednost projekta gotovo milijun eura, a od tih je sredstava u Koprivnici ostvarena energetska obnova Muzeja te je u podrumskom dijelu uređena postava „Samo je vu gorica življenja pravi raj“, dok je na mađarskoj strani u Kamanovim vinogradima blizu Sumartona izgrađena Ekokuća tradicija. Projekt je počeo 1. listopada 2020., a završen je 30. rujna 2022. godine.

U Kamanovu vinogradu blizu Sumartona izgrađena je Ekokuća tradicija u čijim će prostorijama biti mjesta za okupljanje stručnjaka, članova udruga, pojedinaca, poduzetnika i turista u cilju izgradnje brenda područja. Brendiranje u turizmu proces je koji izdvaja određenu destinaciju po njezinim karakteristikama stvarajući identitet destinacije, a pritom se najveći uspjeh postiže isticanjem autentičnosti. Pomursko područje ima svoja prepoznatljiva obilježja, što su prepoznali i predstavnici Nefitnog poduzeća „Mura és vidéke“ i na tome gradili projekt vinskog folkloru i sve što se veže uz njega. Projekt je završen, međutim rad u cilju razvoja turizma se nastavlja. Ekokuća tradicija osmišljena je tako da bude pogodna za raznovrsne edukacije, rekao je projektni menadžer Zoltán Stricz: „U kući ima prostora za konferencije, radionice u skupinama, prijateljska druženja, uređenja izložbi, a na vanjskom prostoru za manje sajmove, predstavljanje autohtonih poljoprivrednih proizvoda. Vrlo dobro surađujemo s vinskim udrugama, malim poduzetnicima, želja nam je ponuditi razne mogućnosti posjetiteljima i privući turiste u naš kraj. Priroda je prekrasna, infrastruktura postoji, a naš je zadatak izraditi turističke pakete zbog kojih će turisti željeti posjetiti Pomurje i Podravinu i otići s pozitivnim iskustvom. U blizini je rijeka Mura, koja je pogodna za vodeni turizam, biciklističke su staze izgrađene, neke su u tijeku, susjedna mjesta imaju šljunčare, a ovdje u vino-

gradu ima mogućnosti za kušanje vina, tradicionalnih jela, šetanje po šumi itd.” U sklopu projekta ostvarene su i razne priredbe koje se vežu uz vinski folklor: Vinčekovo, Martinje, Otvorene kleti, radionica izrade rakija, edukacija za ocjenjivanje vina, sajam obližnjih obiteljskih gospodarstava, hodočašća do obližnje kapelice, križni putovi i misna slavlja u vinogradu, umjetničke kolonije i drugi programi. Velik je doprinos projekta i upoznavanje žitelja s jedne i druge strane granice, upoznavanje razlika i sličnosti tradicija i običaja Hrvata na temelju kojih će se planirati novi zajednički projekti.

Beta

Posjet pakračkih Mađara Čepregu

Društvo Mađara iz Pakraca nedavno je boravilo u Čepregu. Tamo su im domaćini bili pripadnici hrvatske zajednice na čelu s Marijom Kralj, predsjednicom Hrvatske samouprave Čeprega. Pakrački Mađari odazvali su se na poziv i sudjelovali na tradicionalnoj Berbenoj svečanosti, a domaćin njihova boravka bio je i gradonačelnik Zoltán Horváth, koji nastavlja suradnju dogovorenu 2019. godine.

Domaćini i prijatelji iz Pakraca

Tijekom središnjeg dana manifestacije pakrački su Mađari na središnjem trgu za sve posjetitelje pripremali langošice i palačinke, a skuhalo su i pun kotao graha. Ovo je, slobodno mogu reći, naš tradicionalni dolazak u prijateljski Čepreg. Odazvali smo se na poziv gradonačelnika i, evo, stiglo nas je dvadesetak. Sve što smo pripremali stanovnicima Čeprega i ostalim posjetiteljima dijelili smo besplatno. Oni koji su htjeli, mogli su dati skromnu donaciju jer smo sva prikupljena novčana sredstva namijenili Dječjem vrtiću ovdje u Čepregu. Prikupili smo u par sati 75 200 forinti koje smo na trgu i predali gradonačelniku. „Koliko smo mogli vidjeti, svi su bili jako zadovoljni i iznenađeni onim što smo pripremali”, rekao je predsjednik Društva Mađara Pakrac Josip Fa. Ljubazni domaćini na čelu s Marijom Kralj svoje su goste proveli Čepregom, gdje su upoznali dio ostavštine Jankovića u tom mjestu, a posjetili su i mjesnu crkvu. Drugog dana boravka posjetili su povijesni grad Kiseg. „Jako sam sretan što su nam

naši domaćini omogućili da prođemo dijelom naselja u kojima žive Mađari, vidjeli smo natpise na hrvatskom jeziku, oznake ulica, najvažnijih zgrada. Posebno nas se dojmio posjet tvrđavi u Kisegu, gdje nam je Marija objasnila značenje tog grada i ulogu hrvatskog plemića Nikole Jurišića. Jako smo sretni i velika hvala svima koji su nam omogućili da opet dođemo u Čepreg”, dodao je predsjednik Josip Fa. Pakrački Mađari sa svojim su domaćinima novi susret dogovorili u Pakracu na Danima Jankovića, za kada je planirana i promocija knjige „Tri domovine Janković vlastela – Hrvatska, Ugarska, Austrija” autorice Terezije Balogh-Horváth, što je prvo opsežnije djelo o obitelji Janković i jedini dosad objavljen cjelovitiji pregled povijesti obitelji.

Snežana Sabo

Pred kiseškom tvrđavom

Baza pakračkih Mađara na priredbi

Predsjednik Društva Mađara Pakrac, Josip Fa, predaje gradonačelniku Zoltánu Horváthu prikupljena novčana sredstva čepreškom Dječjem vrtiću

HRVATSKA DRŽAVNA
SAMOUPRAVA
I
SAVEZ
HRVATA U MAĐARSKOJ

Vas pozivaju
da svojom nazočnošću
uveličate

DAN HRVATA
koji će biti održan

5. studenog 2022. godine
u Martincima

Mjesto priredbe:

Hrvatski, kulturni i sportski centar
Josip Gujaš Džuretin
(7968 Martinci, Kossuth u. 6.)

Molimo potvrdite svoj dolazak
najkasnije do 28. listopada 2022.
tel.: +36 (1) 303-6093
e-mail: hds@horvatok.hu

Program se ostvaruje potporom:

PROGRAM PRIREDBE

16:00 – 17:00
Sveta misa u Martinačkoj crkvi, koju
će predvoditi Mons. Antun
Škvorčević požeški biskup

17:30
Otvorenje izložbe pod naslovom
Crte iz života podravskih Hrvata
Hrvatski, kulturni i sportski centar
Josip Gujaš Džuretin

18:00
Obraćanja, dodjela odličja

18:30
Kulturni program
„Od Martinja do Martinja“

20:00
Prijem

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava Pečuha raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolkama i srednjoškolcima koji imaju prebivalište u Pečuhu.

Na temelju ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od **100 000** forinti za drugo polugodište školske godine 2021./2022.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici koji ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- pripadnici su hrvatske zajednice
- imaju prebivalište u gradu Pečuhu.

Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati su dužni priložiti:

- ispunjen i potpisan obrazac
- dokaz o prebivalištu
- potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat polaznik škole
- ovjerenu presliku svjedodžbe o uspjehu na kraju drugoga polugodišta u školskoj godini 2021./2022.
- kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici.

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 2. studenog 2022. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike kao i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave se podnose osobno ili poštom na adresu: Pécsi Horvát Önkormányzat 7623 Pécs, Esze Tamás u. 3.

U Pečuhu 19. rujna 2022.

Informacije:

Marica Dudaš-Gyöngyös

e-pošta: dudamarica@gmail.com

mobilni telefon: 30/1446236

Hrvatska samouprava grada Šikloša objavljuje

Javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu godišnje nagrade „Hrvatski talent“.

Nagrada se dodjeljuje učenicima iz grada Šikloša koji pohađaju srednju ili visoku školu te svojim radom, vještinama i talentom aktivno sudjeluju u životu hrvatske zajednice, odnosno ostvaruju dobre rezultate na polju obrazovanja, kulture i sporta. Uvjet je i dobro poznavanje hrvatskoga jezika.

Prijedlog za nagradu mogu podnijeti:

- civilne udruge
- odgojno-obrazovne ustanove
- pojedinci.

Nagrada iznosi 100 000 forinti.

Prijave se podnose do 15. studenoga 2022. godine u pismenom obliku (dužina teksta do 3000 znakova) i dvojezično (mađarski i hrvatski).

Prijave se podnose na e-adresu hramoupravasiklos@gmail.com ili na adresu 7800 Siklós, Kossuth tér 1.